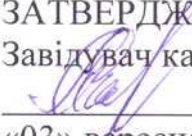

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Ханлар МАХМУДОВ
«03» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

ПРАВознавство

освітньо-професійна програма
спеціальність
галузь знань
освітній ступінь

Агрономія
201 Агрономія
20 Аграрні науки та продовольство
бакалавр

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Полтава
2024/2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Агрономія спеціальності 201 Агрономія

Мова викладання державна.

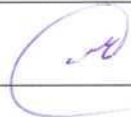
Розробники:

Махмудов Ханлар, професор кафедри підприємництва і права, д.е.н., професор
Волкова Неля, доцент кафедри підприємництва і права, к.е.н., доцент

«03» вересня 2024 року

Ханлар МАХМУДОВ

Неля ВОЛКОВА

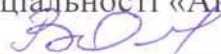
Схвалено на засіданні кафедри підприємництва і права
протокол від «03» вересня 2024 р. № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Агрономія
«02» вересня 2024 р.

Віктор ЛЯШЕНКО

Схвалено головою з якості вищої освіти спеціальності «Агрономія»

Валентина ОНІПКО

протокол від «02» вересня 2024 року № 1

©ПДАУ 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти 201А бд 2024	Заочна форма здобуття освіти 201А бз 2024
	Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	
Рік навчання (курс)	1	1
Семестр	1	1,2
Лекції (годин)	16	4
Практичні (годин)	14	2
Самостійна робота (годин)	60	84
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота), годин	-	27
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: наданні здобувачам теоретичних і практичних правових знань, зокрема засвоєнні найважливіших положень провідних галузей права України, необхідних для забезпечення законності та ефективного вирішення правових питань в аграрній сфері; формуванні правової свідомості та правової культури, що сприятимуть успішній професійній діяльності в агрономії.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Правознавство» є досягнуті результати освітньо-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні предметів у ЗЗСО «Правознавство» (рівень стандарту / академічний рівень; профільний рівень) (за програмами до вересня 2018 року) або «Громадянська освіта (інтегрований курс)» і «Правознавство» (профільний рівень) (за програмами з вересня 2018 року).

4. Компетентності:

– загальні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

– фахові:

ФК 9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

5. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції; прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН 3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції; прагнути до самоорганізації та самоосвіти.	знати основні поняття правознавства, етапи розвитку правової системи та її вплив на сучасне суспільство.
	розуміти взаємозв'язок між правовою системою і громадянським суспільством
	володіти основними прийомами правового аналізу та оцінки правових ситуацій
	формувати власні судження на основі правосвідомості та громадянської відповідальності
	прагнути до самоорганізації та самоосвіти для підвищення рівня правових знань і навичок у сучасному суспільстві.
ПРН 3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.	знати основні поняття правової і політичної культури, патріотизму, етичних цінностей, основ права та їх взаємодії
	розуміти вплив правової системи на політичну культуру та національну свідомість.
	володіти основними прийомами: аргументації та обґрунтування своїх поглядів щодо етичних та правових питань; правового виховання, соціалізації та етичного навчання, необхідними для формування національної гідності.
	визначати цінності, пов'язані з етикою, національною ідентичністю та правовою культурою.

6. Методи навчання і викладання:

словесні методи: лекція, розповідь-пояснення; бесіда; **практичні методи:** вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, підготовка рефератів/презентацій; **методи формування пізнавальних інтересів:** створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти; **методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності:** роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни; заохочення і покарання; вказування на недоліки, зауваження; **інтерактивні методи:** дискусії, диспути; рольові і ділові ігри; **комп'ютерні і мультимедійні методи:** використання мультимедійних презентацій; **методи усного контролю:** усне опитування (фронтальне, індивідуальне, групове), бесіда; **методи письмового контролю:** контрольна робота; **методи самоконтролю:** самостійний пошук помилок; самоаналіз.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основи теорії права і держави.

Поняття держави, державна влада, ознаки держави, поняття громадянства, зміст і поняття суверенітету держави, історичні типи держави. Функції держави. Соціальне призначення держави, поняття форми держави та її види. Сутність Української держави (ст. 1, 2, 4, 5 Конституції). Види форми правління (парламентсько-президентська президентсько-парламентська республіки). Форми державного устрою (унітарна, федерація, імперія, конфедерація). Види політичного режиму. Ціль сталого розвитку № 10: зменшення нерівності, соціальна та економічна інклюзія, рівність прав, боротьба з дискримінацією.

Тема 2. Конституційне право України.

Конституційне право – провідна галузь національного права України. Історичні передумови розвитку конституційного процесу в Україні. Конституція України – Основний Закон держави. Характеристика загальних засад конституційного ладу України. Конституційні права, свободи та обов'язки людини та громадянина України, гарантії їх дотримання. Громадянство України. Конституційне регулювання виборів та референдумів як форм прямої демократії. Верховна Рада –

єдиний орган законодавчої влади в державі, парламент України. Конституційні засади здійснення правосуддя в Україні. Територіальний устрій України. Конституційний статус місцевого самоврядування.

Тема 3. Адміністративне право.

Адміністративне право України: поняття, предмет і метод правового регулювання. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини. Джерела адміністративного права. Громадяни як суб'єкти адміністративного права. Об'єднання громадян – учасник адміністративно-правових відносин. Органи виконавчої влади. Державні службовці. Методи і форми державного управління. Акти органів виконавчої влади. Адміністративно-правові режими. Загальні засади адміністративної відповідальності. Адміністративне порушення за законодавством України. Адміністративні стягнення. Проведення у справах про адміністративні правопорушення. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією. Законність і дисципліна в сфері виконавчої влади. Організаційно-правові проблеми запровадження в Україні адміністративної юстиції. Сучасні проблеми адміністративного права і напрямки їх вирішення.

Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність

Поняття, система, джерела цивільного права. Цивільно – правові відносини, їх виникнення та припинення. Громадяни, як суб'єкти цивільного права. Правоздатність та дієздатність громадян. Юридичні особи. Порядок виникнення та припинення юридичних осіб. Поняття і види цивільних прав. Речі, як об'єкти цивільних прав. Здійснення цивільних прав. Виконання юридичних обов'язків у цивільному праві. Строки здійснення і захисту цивільних прав. Цивільно – правова відповідальність. Право власності. Зміст права власності. Набуття і припинення права власності. Захист права власності. Зобов'язання. Підстави і порядок виникнення зобов'язань. Договір, як підстава виникнення зобов'язань. Виконання зобов'язань. Відповідальність за невиконання зобов'язань. Припинення зобов'язань. Окремі види цивільних договорів, їх характеристика. Позадовісні зобов'язання. Поняття та види. Зобов'язання, що виникають в наслідок заподіяння шкоди. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за заподіяну шкоду. Спадкове право. Поняття і підстави спадкування. Спадкування за заповітом, спадкування за законом.

Академічна доброчесність. Уникнення плагіату. Етичне використання джерел. Прозорість у наукових дослідженнях. Відповідальність за фальсифікацію.

Тема 5. Трудове право.

Поняття, принципи джерела трудового права. Трудові правовідносини. Колективні договори і угоди. Поняття трудового договору. Форма, строк, порядок укладення. Контрактна форма трудового договору. Забезпечення зайнятості вивільнюваних працівників. Трудова книжка.

Правове регулювання робочого часу. Види робочого часу, його облік, режим робочого часу, надурочні роботи, чергування, правове регулювання часу відпочинку. Види часу відпочинку, робота у вихідні, святкові дні, щорічні відпустки, основна і додаткова відпустка, порядок надання, соціальні відпустки, інші види відпусток. Надання відпусток без збереження зарплати.

Правове регулювання оплати праці. Поняття заробітної плати. Форми і система оплати праці. Тарифні ставки і оклади.

Державне і договірне регулювання оплати праці. Права працівників на оплату праці та їх захист. Гарантійні та компенсаційні виплати. Оплати праці при відхиленні від нормальних умов роботи.

Дисципліна праці. Методи забезпечення трудової дисципліни. Стягнення та заохочення за успіхи в роботі. Дисциплінарна відповідальність, її види. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності. Загальна характеристика матеріальної відповідальності. Обмежена, повна (кратна) матеріальна відповідальність. Порядок відшкодування заподіяної шкоди. Охорона праці в Україні. Створення безпечних умов праці. Праця жінок. Гарантії вагітним жінкам, жінкам, які мають дітей. Правове регулювання праці молоді.

Індивідуальні і колективні трудові спори (конфлікти), порядок їх вирішення.

Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право.

Поняття господарського права та господарські правовідносини. Предмет господарського права. Господарська діяльність. Господарські правовідносини. Господарське законодавство. Підприємництво.

Суб'єкти господарювання. Філія. Представництво. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва, припинення діяльності суб'єктів господарювання. Майно у сфері господарювання. Предмет аграрного права України. Методи правового регулювання аграрного права. Сільськогосподарським акціонерним товариством. Особисте селянське господарство. Державне регулювання в аграрній сфері.

Поняття і предмет земельного права. Земельний кодекс України - джерело земельного права. Види земель та їх правовий статус. Суб'єкти земельного права. Право власності на землю. Права на землю Приватизація земельних ділянок. Оренда земель. Порядок вирішення земельних спорів. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Екологічне право: поняття, предмет, система. Законодавство про охорону навколишнього природного середовища: загальна характеристика. Природоресурсові кодекси і закони України. Екологічні права й обов'язки громадян. Права і обов'язки природокористувачів. Природо-заповідний фонд. Червона книга. Відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Тема 7. Кримінальне право.

Поняття, предмет, завдання та система кримінального права як галузі права. Кримінальна відповідальність та її підстави.

Закон про кримінальну відповідальність. Загальна характеристика Кримінального Кодексу України. Поняття і ознаки злочину. Склад злочину. Об'єкт та суб'єкт злочину Об'єктивна суб'єктивна сторона злочину.

Стадії вчинення злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Звільнення від кримінальної відповідальності. Кримінальне покарання та його види. Призначення покарання. Звільнення від покарання та його відбуття. Судимість.

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Поняття корупції та її види. Основні причини виникнення корупції. Правові основи боротьби з корупцією в Україні. Законодавчі акти, спрямовані на протидію корупційним правопорушенням. Державна антикорупційна політика. Органи, що здійснюють боротьбу з корупцією: Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Відповідальність за корупційні правопорушення. Превентивні заходи для запобігання корупції. Міжнародні стандарти та механізми боротьби з корупцією.

Тема 8. Судові та правоохоронні органи України

Здійснення правосуддя в Україні. Конституційний суд України. Система судів загальної юрисдикції. Господарські суди в Україні. Поняття, система та завдання правоохоронних органів України. Система органів прокуратури України. Органи внутрішніх справ. Нотаріат та адвокатура України.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин							
	усього	денна форма (201A_бд_2024)			усього	заочна форма (201A_бз_2024)		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Основи теорії права і держави	10	2	2	6	7	2	-	5
Тема 2. Конституційне право України	10	2	2	6	7	-	2	5
Тема 3. Адміністративне право	12	2	2	8	7	-	-	7
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	12	2	2	8	5	-	-	5
Тема 5. Трудове право	12	2	2	8	8	2	-	6
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	12	2	2	8	6	-	-	6
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції	12	2	2	8	5	-	-	5
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	10	2	-	8	5	-	-	5
Індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	-	-	-	40	-	-	40
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	84

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма (201A_бд_2024)	заочна форма (201A_бз_2024)
Тема 1. Основи теорії права і держави	2	-
Тема 2. Конституційне право України	2	2
Тема 3. Адміністративне право	2	-
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	2	-
Тема 5. Трудове право	2	-
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	2	-
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції	2	-
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	-	-
Разом	14	2

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма (201A_бд_2024)	заочна форма (201A_бз_2024)
Тема 1. Основи теорії права і держави	6	5
Тема 2. Конституційне право України	6	5
Тема 3. Адміністративне право	8	7
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	8	5
Тема 5. Трудове право	8	6
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	8	6
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції	8	5
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	8	5
Індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	40
Разом	60	84

10. Індивідуальне завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Цей вид роботи реалізується шляхом самостійного виконання здобувачем вищої освіти індивідуального завдання в аудиторний і позааудиторний час: контрольної роботи (для здобувачів заочної форми навчання).

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання	
	201A_бд_2024	201A_бз_2024
ПРН 1.	Поточний контроль: виконання тестів; виконання вправ на практичних заняттях; реферат/презентація Семестровий контроль: залік	Поточний контроль: виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань контрольної роботи. Семестровий контроль: залік
ПРН 3.		

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним програмним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Для денної форми навчання (201А_бд_2024)

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Реферат/ презентація	
Тема 1. Основи теорії права і держави	5	10		15
Тема 2. Конституційне право України	5	10		15
Тема 3. Адміністративне право		10		10
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність	5		10	15
Тема 5. Трудове право	5	10		15
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	5	10		15
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції.	5			15
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України			10	
Разом	30	50	20	100

Для заочної форми навчання (201А_бз_2024)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Контрольна робота	
Тема 1. Основи теорії права і держави	40	20		60
Тема 2. Конституційне право України				
Тема 3. Адміністративне право				
Тема 4. Цивільне право. Академічна доброчесність				
Тема 5. Трудове право				
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право				
Тема 7. Кримінальне право. Протидія та запобігання корупції				
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України				
Індивідуальне завдання: контрольна робота	40			
Разом	40	20	40	100

Для денної форми навчання (201А_бд_2024)

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	на високому рівні – здобувач демонструє розуміння сутності матеріалу, про що свідчать 90 -100 % правильних відповідей
4	на середньому рівні – здобувач демонструє знання і розуміння основних положень завдань (70 – 89 % вірних відповідей)
3	на достатньому рівні – здобувач демонструє неточні знання і розуміння основних положень матеріалу, що підтверджується 60 – 69 % вірних відповідей
2	на низькому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень матеріалу; має 50 – 59 % вірних відповідей, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

1	на дуже низькому рівні – здобувач демонструє фрагментарні знання та слабке розуміння матеріалу; має менше 50 % правильних відповідей, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
---	---

Шкала та критерії оцінювання підготовки реферату/презентації

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	на високому рівні – здобувач демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; обгрунтовано викладає правові питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно розташовує, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння в практичній діяльності, аналізує основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції, прагне до самоорганізації та самоосвіти, обговорює основи, що сприяють розвитку загальнополітичної культури та активності, формування національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, емоційності до етичних цінностей, демонструє знання економіки й права.
8 - 9	на середньому рівні – здобувач демонструє знання і розуміння основних положень питання, вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію, але подає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обгрунтовує свої думки; частково аналізує основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції; демонструє прагнення до самоосвіти, обговорює основи загальнополітичної культури та соціалізації, але недостатньо обгрунтовує їх зв'язок з національною гідністю, патріотизмом та етичними цінностями.
6 - 7	на достатньому рівні – здобувач демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, уміє дати визначення поняття, аналізує зміст правових документів за простим планом; висновки неповні; наявні несуттєві помилки; слабо аналізує етапи історичного розвитку, демонструє недостатню самоорганізацію, часткове визначення основ загальної політичної культури, національної гідності й соціалізації, але не глибоко обгрунтовує зв'язок із етичними цінностями та правовими питаннями.
4-5	на низькому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним-двома простими реченнями, використовує обмежену кількість джерел, часто з помилками; виклад матеріалу неповний, присутні значні прогалини в логіці та аргументації; юридична термінологія неправильно або взагалі не використовується; висновки слабо пов'язані з викладеним матеріалом; не аналізує історичний розвиток, не виявляє прагнення до самоорганізації, демонструє поверхневі знання з питань політичної культури та соціалізації, не пов'язує їх із національною гідністю та етичними цінностями.
1-3	на недостатньому рівні – здобувач не демонструє розуміння основних положень теми; не володіє базовою юридичною термінологією; робота містить значні помилки, відсутня логіка викладу, висновки не відповідають темі роботи; джерела не використано або використано неправильно; матеріал подано безсистемно, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів; здобувач не аналізує історичні етапи, не демонструє прагнення до самоосвіти, не обговорює питання політичної культури, національної гідності, соціалізації або етичних цінностей.

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	на високому рівні розкрийте питання практичного завдання, здобувач демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі, аргументовано обґрунтовує свій висновок, дає повну, вичерпну відповідь, яка складається з правильного юридичного результату, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розмірковувань, вірного посилання (за виконанням) на відповідні законодавчі та нормативні акти; здобувач аналізує основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції, демонструє прагнення до самоорганізації та самоосвіти, обговорює основи, що сприяють розвитку політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, знання економіки й права, соціалізації особистості та етичних цінностей.
4	на середньому рівні – здобувач демонструє знання і розуміння основних положень практичного завдання, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки та формулює визначення юридичного поняття, присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді; здобувач частково аналізує етапи історичного розвитку, демонструє часткове прагнення до самоорганізації, обговорює основи політичної культури, але не завжди пов'язує їх із розвитком національної гідності, знаннями економіки та права; відповідає за наявністю теоретичного обґрунтування отриманого результату та посилання на нормативні акти, але з окремими неточностями.
3	на достатньому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання, наявні суттєві помилки, висновки неповні без розуміння необхідної нормативно-правової бази; здобувач не демонструє вміння аналізувати закономірності історичного розвитку, відсутню мотивацію до самоосвіти, відповідь не охоплює елементи розвитку політичної культури, знання економіки та права, або охоплює їх поверхнево.
2	на низькому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання, наявні суттєві помилки, висновки неповні без розуміння необхідної нормативно-правової бази; здобувач не демонструє вміння аналізувати закономірності історичного розвитку, відсутню мотивацію до самоосвіти, відповідь не охоплює елементи розвитку політичної культури, знання економіки та права, або охоплює їх поверхнево..
1	на дуже низькому рівні – здобувач демонструє практично відсутність знань і розуміння основних положень питання, відповіді засновані на грубих помилках, викладений матеріал є неповним і недостовірним, з великими помилками в обґрунтуванні та нормативно-правовій базі; здобувач не демонструє вміння аналізувати історичний розвиток, не проявляє самоорганізацію або прагнення до розвитку політичної культури, національної гідності, знання економіки й права не продемонстровано.

Для заочної форми навчання (201А_бз_2024)

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
31-40	на високому рівні – здобувач демонструє глибоке розуміння теми, логічність викладу та самостійність в обґрунтуванні своїх думок; повнота та вичерпність відповіді з правильним юридичним результатом; здобувач аналітично розкриває основні етапи історичного розвитку, формує обґрунтовану громадську позицію та демонструє прагнення до самоосвіти; аргументує важливість політичної культури та національної гідності; вказує на відповідні законодавчі та нормативні акти.

Кількість балів	Критерії оцінювання
21-30	на середньому рівні – здобувач демонструє розуміння знання основних положень, але виклад не є достатньо глибоким або переконливим; наявні помилки у формулюваннях, проте є доцільне теоретичне обґрунтування; частково аналізує етапи історичного розвитку, але недостатньо прагне до самоосвіти; обговорює політичну культуру та національну гідність, але поверхнево.
11-20	на достатньому рівні – здобувач демонструє базові знання та розуміння основних положень, але висновки неповні та не підкріплені належною нормативно-правовою базою; є наявні несуттєві помилки; аналіз історичного розвитку є слабким, а прагнення до самоосвіти практично не виявляється; основи політичної культури розкрити недостатньо.
0-10	на низькому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання та невміння формулювати основні положення; наявні суттєві помилки та неповні висновки без розуміння нормативно-правової бази; відсутня здатність аналізувати історичний розвиток, низький рівень прагнення до самоосвіти, основи політичної культури не розкрити.

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
16-20	на високому рівні – здобувач демонструє розуміння сутності матеріалу, про що свідчать 90 -100 % правильних відповідей
12-15	на середньому рівні – здобувач демонструє знання і розуміння основних положень завдань (70 – 89 % вірних відповідей)
8-11	на достатньому рівні – здобувач демонструє неточні знання і розуміння основних положень матеріалу, що підтверджується 60 – 69 % вірних відповідей
4-7	на низькому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень матеріалу; має 50 – 59 % вірних відповідей, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
0-3	на дуже низькому рівні – здобувач демонструє фрагментарні знання та слабке розуміння матеріалу; має менше 50 % правильних відповідей, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичні питання (3 питання)	9-10	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що працюють про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильно. Студент демонструє вміння глибоко аналізувати історичні етапи, формувати громадську позицію, прагнути до самоосвіти, а також усвідомлює основи політичної культури, національної гідності, патріотизму, етичних цін та знання основ права. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	6-8	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другому матеріалі; виклад матеріал достатньо обґрунтований, дещо пошкоджено після послідовності викладу. Відповідь стилістично та граматично правильно. Демонструється здатність аналізувати історичний розвиток, формувати громадську позицію, прагнення до самоорганізації та самоосвіти; частково виявляється обізнаність у питаннях політичної культури, національної гідності, патріотизму,

		соціалізації та знань права. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	3-5	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо пошкоджено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки. Частково проявляється здатність до аналізу історичних подій, формування громадської позиції, самоосвіти, але не повністю розкриваються аспекти політичної культури, національної гідності, патріотизму та знань права. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
	0-2	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки, що не дають можливості оцінити формування компетентностей, такі як аналіз історичного розвитку для формування громадської позиції, прагнення до самоорганізації та самоосвіти, а також не розвивається про обізнаність у питаннях політичної культури, національної гідності, патріотизму, соціалізації особистості та знання основ економіки і права.
Максимальна кількість балів	30 балів	
Захист контрольної роботи	8-10	на високому рівні: здобувач демонструє глибокі знання з основних питань, здатність робити обґрунтовані висновки на основі аналізу, активно застосовує нормативно-правову базу; повною мірою розкриває компетентність, включаючи прагнення до самоосвіти, аналіз історичних етапів для формування громадської позиції, розуміння політичної культури, національної гідності, патріотизму, соціалізації та знань права.
	5-7	на середньому рівні: студент частково демонструє здатність аналізувати питання, висновки зроблені, але не завжди достатньо обґрунтовані, присутні незначні помилки в трактуванні фактів і нормативній базі; здобувач частково показує розуміння таких аспектів як національна гідність, етичні цінності, основи права.
	0-4	на низькому рівні: здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки, висновки неповні, без розуміння необхідної нормативно-правової бази, що не дає можливості оцінити формування компетентностей, таких як здатність аналізувати історичний розвиток, прагнення до самоосвіти та громадської активності, знання основ політичної культури, патріотизму та соціалізації.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Засоби навчання: персональний комп'ютер, мережа Wi-fi, мультимедійне забезпечення (проектор), проекційний екран, презентації, дидактичні матеріали, електронна бібліотека ПДАУ, електронний репозитарій ПДАУ, електронні ресурси на платформах LMS Moodle..

13. Політика навчальної дисципліни

- щодо термінів виконання та перескладання: перескладання видів робіт відбувається відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhenyaproosvitniyprocespravlene.pdf>) та Положення про оцінювання результатів навчання

здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyarezultativnavchannyazdobuvachivvyshchoiosvityvpd_au.pdf). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу директорату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною;

- щодо академічної доброчесності: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись [Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету](#). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

- щодо відвідування занять: у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhennyaproosvitniyprocespravlene.pdf> відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює директор інституту;

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету;

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 1. Основи теорії права і держави	Ed-Era	Люди та держава. Правила гри	https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5147
Тема 4. Цивільне	Ed-Era	Академічна	https://study.ed-

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
право.		добročесність	era.com/uk/courses/course/5131
Тема 5. Трудове право	Coursera	Трудові договори	https://www.coursera.org/learn/employment-contracts
Тема 7. Кримінальне право.	Ed-Era	Корупція-off: як боротися з корупційними ризиками у вищій освіті	https://study.ed-era.com/en_gb/courses/course/3740

- щодо оскарження результатів оцінювання: відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprocinyuvannya2023.pdf>, студенти мають право оскаржувати результати поточного або семестрового контролю, якщо вони не погоджуються з отриманою оцінкою. Після оголошення результатів студент може звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо оцінки. Якщо в процесі обговорення не вдається вирішити спірну ситуацію, здобувач освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження можуть бути випадки недотримання викладачем встановленої системи оцінювання, зазначеної в робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання, або наявність конфлікту інтересів, про існування якого студент не був і не міг бути обізнаним до проведення оцінювання. Оскаржити результат можна не пізніше наступного робочого дня після його оголошення.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бабін І.І., Білоскурська О.В. Конституційне право : навч.-метод. пос. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 251 с.
2. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. К.: Ваїте, 2021. 528 с.
3. Погорілко В.Ф., Шпиталенко Г.А. Правознавство: Підручник. 6-те вид., випр. і доп. К.: Каравела, 2020. 602 с.
4. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
5. Правознавство : навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. Я. Лапка, А. Л. Калінюк та ін. К. : 7БЦ, 2022. 548 с.
6. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
7. Тертишник В.М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2022. 430 с.
8. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. - 268 с.

Допоміжні

1. Волкова Н.В., Махмудов Х.З., Михайлова О.С. Використання аутстафінгу та аутсорсингу в українському правовому полі для розвитку торгівлі та ІТ. «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2024. № 9(37) 2024. С. 302 – 314.
2. Волкова Н.В., Махмудов Х.З., Михайлова О.С. Правові аспекти міжнародної торгівлі ГМО. Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за підсумками науково-практичних досліджень в 2023 році

(м. Полтава, 14-15 травня 2024 року). Полтава: РВВ ПДАУ, 2024. С. 44 – 46.

3. Волкова Н.В., Махмудов Х.З., Михайлова О.С. Правові механізми протидії корупції в комерційній діяльності. *Успіхи і досягнення у науці*, № 6, 2024. С. 68 – 81. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6\(6\)-68-80](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6(6)-68-80)

4. Волкова Н.В., Михайлова О.С., Махмудов Х.З. Правові аспекти інноваційних підходів до захисту прав споживачів. *«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*. 2024. № 9(37) 2024. С. 314 – 329.

5. Гринь О.Д., Донченко О.І. Правознавство : навч. посіб. / Одеса: Фенікс, 2016. 206 с. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=2ahUKEwj5_qDv6fDkAhUrIIsKHRzSAf8QFjADegQIAxAC&url=http%3A%2F%2Fliber.onu.edu.ua%2Fpdf%2Fdonchenko_posib.pdf&usg=AOvVaw2efRqYcsPWAUhoIPwwirjM

6. Козаченко Ю.А., Махмудов Х.З. Принцип змагальності в адміністративному судочинстві України. *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору»*. Полтава, 2020. С. 128-131.

7. Махмудов Х.З., Волкова Н.В. Правова природа та сутність концепції юридичної відповідальності. *Наше право*. № 1, 2024. С. 308 – 312. URL.: https://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/NP-2024-1/NP_2024_1_308.pdf

8. Махмудов Х. З., Козаченко Ю. А. Верховенство права як принцип господарського судочинства в Україні. *Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та перспективи удосконалення»*. Полтава. 2018. С. 17-23.

9. Махмудов Х. З., Козаченко Ю. А. Кальян О. С. Окремі теоретико–правові питання методичного забезпечення проведення судових експертиз. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору»* (м. Полтава, ПДАА, 27 березня 2019 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2019. С. 229-231

10. Фріман І.М., Фріман Є. М. Правознавство: навч. посіб. для студентів спец. 073- менеджмент.; Нац. металург. акад. України. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 223 с.

11. Khanlar Makhmudov, Olena Taran-Lala, Nelia Volkova, Olena Mykhailova, Svitlana Pysarenko, Oleksandr Sen (2022). Modeling of the design of agricultural resource-saving clusters in the conditions of a threat to national security and a special legal regime. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, Vol. 40, pp. 270-278. URL: <https://keypublishing.org/jhed/jhed-volumes/volume-40/>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>
2. Сайт бібліотеки Вернадського (рубрика «Наукова періодика»). URL: <http://nbuv.gov.ua/portal>
3. Сайт бібліотеки ПДАУ. URL: <http://dspace.pdau.edu.ua:8080>
4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>